

in uvajanju novih kultur. Te potrebe in razvojne težnje pa se seveda ne bodo uresničevale spontano, ampak z načrtnim usmerjanjem lokalnih in širših družbenih dejavnikov.

Na srečanju so dobili geografi precej vzpodbud za vrednotenje podobnih inovacij v domačem kraju, lokalni družbenopolitični in gospodarski dejavniki pa napolnijo za nadaljnje usmerjanje regionalnega razvoja ruralnih območij.

Božidar Kert

Jugoslovanski simpozij o geografskih aspektih večje pridelave hrane v Jugoslaviji, Novi Sad 14.—16. oktober 1982.

Potreba po večji pridelavi hrane naj bi tudi pri jugoslovanskih geografih ponovno povečala zanimanje za agrarnogeografska proučevanja, ki so sicer močno nazadovala kljub vsestranskemu zanimanju za problematiko izvenmestnega prostora, kar se je izpričalo tudi na posvetovanju ob 60. letnici GDS v Ljubljani. Simpozij v Novem Sadu naj bi prispeval h količinskemu in kvalitetskemu napredku med drugim tudi čim bolj praktično naravnanih proučevanj na tem področju geografije.

Ze skromna udeležba referentov in ostalih prisotnih iz sicer skoraj vseh republik in pokrajin ter sama vsebina referatov pričakovanj ni izpolnila. Glede na naslov simpozija so bili sicer vsi referati naravnani na problematiko pridelave hrane, toda večinoma so bili preveč informativni, sicer dokaj polemični, toda le deloma tudi plod poglobljenega znanstvenoraziskovalnega dela. Glede na osredotočenje jugoslovanske pridelave hrane v panonskem prostoru je razumljiv tudi največji delež referatov s tega območja, ki so obravnavali hidroindustrijski kompleks Donava — Tisa — Donava (M. Bajić in P. Tomić) ter prestrukturiranje in intenziviranje vojvodinskega kmetijstva v prizadevanjih za večjo pridelavo hrane (M. Bajić in B. Beljanski). S svojimi pogledi pa je to problematiko v obsežnejšem diskusijskem prispevku dopolnil še N. Carić.

Vsi ti referati so močno opozarjali tudi na onesnaženje okolja, še zlasti voda, kot posledico modernih agrotehničnih ukrepov, samega povečanja pridelave hrane in urbanizacije.

Druga skupina referatov je predstavila splošno problematiko kmetijske izrabe zemlje v posameznih območjih, povezano z močno deagrarizacijo, depopulacijo, urbanizacijo ter nadaljnje možnosti kmetijskega razvoja. Takšno analitsko poročilo so podali V. Gramatnikovski za Makedonijo, Z. Ivanović za Črno goro, D. Kladnik za Slovenijo, medtem ko je A. Malić to povezal s podrobnejšim prikazom raznih stopenj opuščanja obdelovanja kmetijskega zemljišča na Hrvaškem, s posebnim oziranjem na socialni prelog kot eno izmed najbolj vidnih oblik deagrariacije.

Združevanje zemlje v okviru družbenega sektorja kmetijstva ter s tem povzročeno spreminjanje lastništva zemlje, parcelacije in možnosti večje uporabe agrotehničnih ukrepov, je nedvomno eden od osnovnih pogojev za povečanje obdelanih zemljišč, povečanja pridelave hrane in smotrnejšega izkoriščanja kmetijskega zemljišča, hkrati pa najbolj učinkovit ukrep za preprečevanje nadaljnega opuščanja obdelovalnih površin in njihovega ekstenzivnega obdelovanja. Na to osrednjo problematiko našega agrarnega prostora so sicer opozarjali skoraj vsi referenti, na konkretnem primeru pa jo je podrobneje predstavil M. Sić. Med drugim je ugotovil tudi dokaj močne vzporedne posledice, povečano deagrariacijo prebivalstva in migracije in številne strukturne spremembe v podeželskih naseljih. B. Belec, B. Kert in L. Olas so posledice komasacij na spreminjanje podeželske pokrajine, njene socio-ekonomske strukture in kmetijske pridelave predstavili na konkretnem primeru Spodnje Ščavniške doline.

Da je bila vsebina simpozija kljub skromnemu številu referentov pestra, je potrdil tudi zanimiv prispevek S. Stankoviča o soodvisnosti kmetijstva in turizma. Manjkali pa so teoretični in metodološki aspekti geografskega proučevanja agrarnega prostora in pridelave hrane, kar je edino lahko osnova za nadaljnje živahnejše in poglobljeno raziskovalno delo na tem področju. Tako pa se je tega dotaknilo le krajše razmišljanje podpisanega o dosedanjih prizadevanjih, potrebah in možnostih proučevanja agrarne problematike.

Drugi del simpozija je bil namenjen strokovni ekskurziji do Subotice z ogledom sodobnega namakalnega sistema, živilsko-predelovalne industrije, vinske kleti in Paličkega jezera.

Mirko Pak